

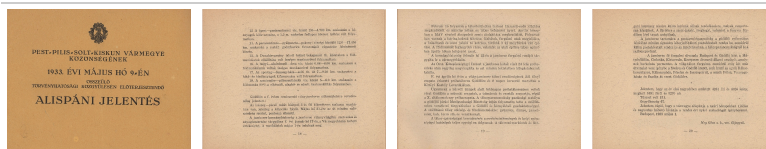
A gödöllői cserkész világtábor újabb forrásai ^[1]

„Nemzetellenes szervezkedések a cserkész világtáborozás tartama és előkészületei alatt szüneteltek. Megelőzően kaptam olyan híreket, hogy Moszkva és a kommunista internacionálé a cserkész világtáborozás megtartását iparkodott megakadályozni, de legalább a lehetőséghez képest megnehezíteni. A múlt évi lengyel jamboree kapcsán már megkísérelte az izgatást általánosságban a cserkészlet ellen, melyet egyrészt militarista, másrészt klerikális szervezkedésnek denunciólt - sikertelenül.”

1933 nyarán Gödöllő egy három hétig tartó rendezvény helyszíne volt, melyen közel harmincezer fő vett részt. A dzsembori története, szereplői, jelentősége és hatása, a tábori életéről a korban megjelent kiadványoknak, filmhíradóknak és a későbbi feldolgozásoknak, illetve az évfordulós emlékező kiállításoknak köszönhetően ismert különösen a cserkészlet története iránt érdeklődők körében.

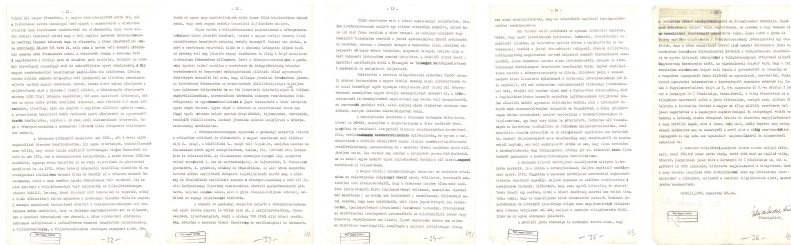
A most közzétett források a Magyar Nemzeti Levéltár Pest Megyei Levéltára alispáni iratok fondjában található meg. Az 1933. május 9-ei, Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegyei közgyűlésre előterjesztett alispáni évnegyedes jelentésben részletes beszámolót készítettek az előkészületekről. (Lásd az 1. számú forrást!) A dokumentumból pontos képet kaphatunk, hogy milyen munkálatok valósultak meg, melyek természetesen nem csupán a világtábor idejére, hanem hosszabb távon is a megye javát szolgálták.

1. sz. forrás

A dzsembori után, 1933. augusztus 29-ei dátummal adta ki a gödöllői járás főszolgabírója - a később háborús bűnösként 1946-ban kivégzett - vitéz Endre László, az alispáni évnegyed jelentés alapjául szolgáló terjedelmes beszámolót. (Lásduk 2. számú forrást!) Ebben a világtábor magyarországi rendezéséhez vezető útról is olvashatunk. A IV. cserkész dzsembori megszervezésére 1931-ben Badenben kapta a megbízást a Magyar Cserkész Szövetség. A magyar kormány felkészülten ment a találkozóra, birtokában volt a kormányzó engedélye a gödöllői táborterület átengedéséről. A főváros, valamint Tata is felmerült a tábornak otthonául szolgáló helyszíneként, de végül Gödöllő mellett döntöttek földrajzi elhelyezkedése és kedvező adottságai miatt.

2. sz. forrás

A két közlésre érdemes dokumentumot elsősorban a világtábor megyére gyakorolt hatása miatt választottuk ki. A gödöllői főszołgabíró jelentéséből világosan látszik, hogy az 1933-as év Gődöllőn a dzsembori jegyében telt el és jelentős hatással bírt a településre és környezetére is. A beszámoló sorra veszi a világtábornak a közigazgatás egyes ágazataira gyakorolt hatását. A Trianon utáni időszakban Gődöllőn keresztül Magyarország egy nagy lehetőséget kapott, hogy a résztvevő nemzetek előtt bemutatkozzon, országimázt teremtse. A pozitív mérleghez az időben való előkészületek és a mindenre kiterjedő munkálatok segítettek hozzá az eseményt. A lebonyolításokban az állam és a vármegye együtt vettek részt, kiemelt szerep jutott a megye települései közül Gődöllőnek, Isaszegnek és Pécelnek.

Külön felvonulást rendeztek augusztus 5-én, hogy a gödöllői járás közönsége is üdvözölhesse a területére érkező cserkészzvendégeket és delegátusokat. A nagyszabású eseményen **Horthy Miklós** kormányzó és a világ főcserkésze, **Baden-Powell** is részt vettek, melyről neves külföldi lapok, a Times, a Daily Mail és a Daily Express tudósítást közöltek.

A főszołgabíró házigazdaként értékelte a világtábor és a vármegyre gyakorolt hatását, az itt élő emberek életébe hozott pozitív irányú hozadékát néhol igen részletesen is elemezte. Egyértelmű nyertesként könyvelte el a gödöllői járás gazdáit, akik egyrészt - az ebben a korban még fontosnak számító - megbízhatóságukról tettek tanúbizonyságot és munkájukkal 22 000 pengőre tettek szert. A főszołgabíró összegző gondolatával : „*a gazdák keresethez, a mezőgazdasági munkások munkakialmukhoz jutottak.*”

Szintén elismerően szól beszámolójában a főszołgabíró a MÁV és a HÉV teljesítményéről. A peronbővítések, állomások tatarozása, csinosítása és virágágyással való ellátása mellett írt az öt percnként induló HÉV szerelvényekről. A dicséret mellett nem titkolta el a tábor szervezésével kapcsolatos hiányosságokat sem. Elsősorban a telefonszolgálat működésében találtak kifogásolnivalót.

Külön említésre méltónak tartotta a gödöllői székhelyű Magyar Méztermelők Országos Szövetkezetének tevékenységét. A világtáborba nagy tételben szállított mézzel jó propagandát és hírnevet teremtettek.

A beszámolóban a főszołgabíró a sokszor igen aprólékos leírás mellett minden a világtábor rendezésében résztvevő felé köszönetet nyilvánított és elismerését fejezte ki tevékenységükért. Méltatta a közegészségügyben dolgozók munkáját, az állategészségügy állapotában sem talált hibát, kifogásolnivalót.

Kiemelte a külső tűzbiztonság vármegyei gondoskodását, és rendkívül ötletesnek tartotta, hogy a dzsembori idejére és helyszínére tették a vármegye tűzoltótanfolyamát. A tűzoltók munkájukkal így részesei és elősegítői voltak „*egy eredményeiben gazdag s a nemzet jövőjét szolgáló nagy mű létrehozásának és biztonságának.*”

A jelentés írója a közösségi összefogás és igényesség megnyilvánulásának tartotta, hogy a környéken lakó emberek haszontól függetlenül kitaratozták házukat, és fontosnak tartották kidiszíteni környezetüket. A tetőkre zászlókat tűztek és ünnepi hangulatban teltek az előkészületek is.

Fontos külön is kiemelni az alispáni évnegyedes jelentésben a gödöllői munkanélküliségre vonatkozó adatot: az előkészítő munkák napi 100 munkanélkülinek adtak kenyeret.

Gödöllőn 1931 és 1933 között olyan beruházásokat vittek véghez, amiket ha nincs a dzsembori vélhetően csak évek múlva tettek volna meg. Utak építése, villanyok átszerelése, vezetékek kibővítése, kútépítés, a Szentjakabi tó kotrása mind egy-egy részét képezik az előkészületeknek. A főszolgabírói jelentésből hiteles képet kaphatunk a gödöllői állapotokról az előkészületek előtt, illetve után is.

A hivatalos jelentés mindemellett nem egy száraz tényszerű közlés csupán, hanem készítőjének a világtáborhoz fűződő nagyszabású hitét híven tükrözi. Az általa írt beszámoló alapján a vármegye lakossága is osztozott ebben a várakozásban mind munkájával, mind lelkesedésével. A nehézségek ellenére kiválóan megszervezett esemény mintaként szolgálhat napjainkban is. A magyar cserkészet történetében mérföldkőnek számító 1933-as dzsembori Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye életének meghatározó része volt és marad az utódok számára is.

Fotók: Fortepan

Címkék:

[dzsembori](#) ^[2]

[cserkész](#) ^[3]

[Horthy Miklós](#) ^[4]

[Trianon](#) ^[5]

[Gödöllő](#) ^[6]

Kiadás: 15. évfolyam (2015) 5. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_godolloi_cserkesz_vilagtabor_ujabb_forrasai.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/a_godolloi_cserkesz_vilagtabor_ujabb_forrasai.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/dzsembori>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/cserkesz>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/horthy-miklos>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/trianon>

[6] <https://www.archivnet.hu/cimkek/godollo>